

การวิเคราะห์บทเพลงคัดสรรสำหรับนิสิตรายวิชาเครื่องสีไทย กรณีศึกษาทางเดี่ยวซออุ เพลงสุรินทราหูสามชั้น

The Analysis of Selected Music Repertoire for Thai Bowstring Class, Undergraduate Level: Su-Rin-Ta-Ra-Hoo-Sam-Chan for Sor-Oue Solo

ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์บทเพลงคัดสรรสำหรับนิสิตรายวิชาเครื่องสีไทย กรณีศึกษา ทางเดี่ยวซออุ เพลงสุรินทราหู สามชั้นนั้น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สังคีตลักษณ์และเทคนิควิธีที่ปรากฏในบทเพลงคัดสรรเพลงนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ทางเดี่ยวซออุ เพลงสุรินทราหู สามชั้น สำนวนของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศที่ 1 ระดับประเทศ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 62 พ.ศ. 2556 ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 3 ชิ้นประกอบไปด้วย แบบบันทึกโน้ตเพลงไทย แบบวิเคราะห์สังคีตลักษณ์ และแบบวิเคราะห์เทคนิควิธี การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการถอดทางเดี่ยวและทำนองหลักเป็นโน้ตไทยแบบ 8 ห้องเพลง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การอ่านวิเคราะห์แนวคิดแบบอุปนัย ร่วมกับการวิเคราะห์สังคีตลักษณ์ตามองค์ประกอบเนื้อหา/สาระดนตรีของพิชิต ชัยเสรี (2548) และเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและเกณฑ์การประเมินของ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2544) ตามขอบเขตหัวข้อที่กำหนดในกรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้ คือ 1) ด้านจังหวะ ซึ่งปริมาณจังหวะจึงใช้การบรรเลงฉิ่งในอัตราจังหวะสามชั้นในเที่ยวหวาน และสองชั้นในเที่ยวเก็บ ส่วนเชิงคุณภาพจังหวะหน้าทับใช้จังหวะหน้าทับปรบไก่ สามชั้น เป็นหลักในการบรรเลง 2) ทำนอง ในมิติของคุณภาพเสียงตั้ง - เบา ปรากฏตามวัตถุประสงค์การประดิษฐ์เสียงของผู้ประพันธ์ตลอดทั้งเพลง และในมิติของสำเนียง พบว่าเป็นเพลงไทยสำเนียงมอญ 3) การประสานเสียง พบว่า มีการประสานเสียงเฉพาะแนวดิ่งในทำนองหลักเท่านั้น และไม่พบการประสานเสียงในแนวนอนแต่อย่างใด 4) รูปแบบ ในมิติของแบบแผนการบรรเลง พบว่า เป็นไปตามขนบวัฒนธรรมเพลงเดี่ยวในกลุ่มเครื่องสาย คือ บรรเลงเที่ยวหวาน 1 เที่ยว เที่ยวเก็บ 1 เที่ยว ไล่เรียงทั้ง 3 ท่อน ส่วนในมิติของแบบแผนท่วงทำนอง พบว่า เพลงนี้เป็นเพลง 3 ท่อน ท่อน 1 มี 3 จังหวะ ท่อน 2 และท่อน 3 มีท่อนละ 4 จังหวะ เป็นรูปแบบซ้ำทำย AB/CB/DB ทั้ง 3 ท่อน พบอีกว่าในเที่ยวหวานของท่อนที่ 2 มีการประพันธ์สำนวนมอญที่ชัดเจน และเที่ยวหวานท่อนที่ 3 มีการประพันธ์เลียนสำนวนร้องคล้ายการว่าดอกลอดแทรกอยู่ อีกทั้ง มีการบรรจุ

สำนวนขี้ของพระสรเพลงสรวง (บัว กมลวาทิน) ในตอนท้ายท่อนอีกด้วย ในมิติด้านบันไดเสียงหรือทางเสียง พบว่า เพลงนี้มี 2 บันได/ทางเสียง คือ ทางเสียงกลาง และ ทางเสียงขวา ส่วนในมิติด้านการเปรียบเทียบลูกตกกระหว่างอัตราจังหวะพบว่า มีทั้งตรงตามคู่ 8 กับทำนองหลัก และเป็นคู่ประสานอื่นๆ โดยเจตนาของผู้ประพันธ์ที่ต้องการลำแดงเทคนิควิธีในการประพันธ์เรียบเรียง 5) อารมณ์ พบว่า เพลงนี้ ปรากฏ ศฤงคารรสหรือ รสรักหรืออารมณ์รัก และ 6) ลีลา พบว่า มีครบทั้ง 3 ลีลา คือ ลีลาชาติสำนึก และศิลป์

เทคนิควิธีในการบรรเลงพบว่า มีการใช้เทคนิคทั้งสิ้น 15 วิธี ไม่พบเทคนิค นิ้วแฉ การเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นเป็นคู่ห้า และการลีลาว หากแต่พบเทคนิคเพิ่มเติมอีก 1 วิธี คือ การลีย้อยจังหวะ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์เพลงไทย/เดี่ยวซอฮู้/เพลงสุรินทราหู

Abstract

The analysis of selected music Repertoire for Thai Bowstring Class, Undergraduate Level: Su-Rin-Ta-Ra-Hoo-Sam-Chan for Sor-Oue Solo is a qualitative research. The purpose of the research is to analyze form and techniques that appear in Su-Rin-Ta-Ra-Hoo-Sam-Chan for Sor-Oue Solo. The research population and sample Su-Rin-Dhara-Hoo-Sam-Chan for Sauu-U Solo by Assist. Prof. Dr. Yootthana Chuppunnarat is chosen by purposive sampling method. Three research tools are used : Thai music scale analysis of musical form and analysis of techniques. Data collection is by the recording the solo performance and the main melody in scale notation. Data analysis is based on descriptive method and the musical form analysis by Pichit Chaiseri (2005), and the national standard of Thai music and evaluation criteria. (Office of the Higher Education Commission, 2001)

Research result :

Musical form analysis : 1) Rhythms (Quantitatively), Ching Sam-Chan in the slow movement, and Ching-Song-Chan in the fast movement. (Qualitatively), Na-Tap-Prob-Kai-Sam-Chan. 2) Melody : Thai melody with Mon tonic color. 3) Harmony : Thai music traditional. 4) Form : (Musical Pattern), Thai music traditional of Thai bowed string solo. (Melodic pattern), AB/CB/DB. 5) Emotion : love expression. 6) Styles : national, school and personal styles.

Techniques : There are 15 techniques used in the performance.

KEYWORDS: ANALYSIS OF SOR-OUE SOLO

บทนำ

รายวิชา 2737208 เครื่องสีไทย เป็นรายวิชาในหมวดวิชาเลือก ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดโอกาสให้นิสิตสาขาวิชาดนตรีไทยสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุกภาคการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นิสิตที่สนใจได้เตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติทักษะการบรรเลงเครื่องสีไทย ประเภทซอด้วง ตลอดจนมุ่งหวังให้นิสิตได้นำประสบการณ์และองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในสภาพการณ์จริงขณะที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือประกอบอาชีพครูผู้สอนในสถานศึกษาต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนในรายวิชาดังกล่าว ได้ดำเนินการสอนมาเป็นระยะเวลานานกว่า 8 ปี มีการปรับปรุงพัฒนาเนื้อหาและกลวิธีการสอนให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาที่นิสิตต้องไปเผชิญจริง รวมทั้งได้คัดเลือกบทเพลงสำคัญ ๆ ตั้งแต่บทเพลงพื้นฐาน บทเพลงตามวาระสำคัญ และบทเพลงที่แสดงความสามารถในเชิงทักษะบรรจุไว้ในเนื้อหา รายวิชาให้นิสิตได้เรียนรู้เพื่อประโยชน์สำหรับการนำไปใช้เรื่อยมาตลอดจนมีการประมวลสังเคราะห์จากการทำวิจัยควบคู่กัน จนสามารถพัฒนาเอกสารคำสอนรายวิชานี้ได้สำเร็จในปี 2555 โดยได้รับทุนพัฒนานวัตกรรม/เอกสารคำสอนหรือตำรา จากคณะครุศาสตร์

การที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกกระสวนทางเดี่ยวซออุ เพลงสุรินทราหู อัตรางังหะสามชั้นสำนวนนี้มาเป็นบทเพลงคัสดรสำหรับใช้สอนนิสิตนั้น มีแนวคิดมาจาก 1) เพลงสุรินทราหู สามชั้น เป็นเพลงในชั้นกลางระดับปริญญาตรี (เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและเกณฑ์การประเมิน สำนัก

มาตรฐานอุดมศึกษา สำนักปลัดงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2544) 2) เพลงเดี่ยวสำหรับซอทุกประเภทในกระสวนงังหะหน้าทับปรบไก่ประเภทเพลง สามท่อน ได้แก่ เพลงแขกมอญสามชั้น ซึ่งในสายเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) ได้มีการจัดลำดับเพลงเดี่ยวมาตรฐานโดยได้ไล่เรียงไว้ดังนี้ ชนิดหน้าทับปรบไก่อ่อนเดียว คือ เพลงพญาโศก สามชั้น หน้าทับปรบไก่อ่อนสามท่อน คือ เพลงแขกมอญ สามชั้น หน้าทับพิเศษ คือ เพลงเชิดนอก และหน้าทับทยอย ได้แก่ กราวในและทยอยเดี่ยวตามลำดับ (พิชิต ชัยเสรี, 2548) โดยในปัจจุบันทางที่ได้รับความนิยมแพร่หลายซึ่งมีการยอมรับในวงวิชาการและวงวิชาชีพดุริยางคศิลป์ไทย มีอยู่ด้วยกัน 2 ทาง ได้แก่ ทางของหลวงไพเราะเสียงซอ (อุ่น ดุริยะชีวิน) และพระสรรเพชญ์สรวง (บัว กมลวาทิน) จากประสบการณ์ในการเป็นผู้รับการถ่ายทอดเองของผู้วิจัยโดยตรง และเป็นผู้สอนทักษะซออุในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ยังพบอีกว่า ผู้เรียนทักษะเพลงเดี่ยวนั้น มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น ความยาวของบทเพลง กระสวนกลอนที่มีความซับซ้อน แตกต่างและค่อนข้างยากต่อการจดจำ ในบางจังหวะมีการขยี้และผูกกลอนสำเนียงภาษาแทรกไว้ เที้ยวหวานและเที้ยวเก็บมีความเคลื่อนไหวของแนวที่จำเป็นต้องอาศัยความแม่นยำหรือการฝึกฝนมาก ต้องใช้เวลานาน ดังนั้น ถ้ามีผลงานการประพันธ์เพลงเดี่ยวซึ่งมีอัตลักษณ์คล้ายเพลงแขกมอญ สามชั้น และมีอัตราความยาวเทียบเคียงกันได้ จะดียิ่งและเป็นประโยชน์ต่อนิสิตอย่างมาก จึงเป็นที่มาของแนวคิดของการประพันธ์ทางเดี่ยวซออุ เพลงสุรินทราหู สามชั้นขึ้น โดยการนำเอาความปลั่งจำเพาะทางเดี่ยวซออุ เพลงแขกมอญ สามชั้น

ทั้งสองกระสวนฯ ของคีตกวีข้างต้นมาเป็นแนวทางหรือโครงสร้างจำเป็น สร้างสรรค์และนำไปใช้สำหรับนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการประพันธ์เพลงไทยชั้นสูง รายวิชาเครื่องสีไทย (ขออุ) รายวิชาทักษะดนตรีไทย ชั้น 6-7 และนำไปใช้เป็นแบบฝึกปฏิบัติทักษะ ตลอดจนเตรียมความพร้อมการปฏิบัติทักษะเดี่ยวในเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่ สามชั้น ชนิดเพลงสามท่อนเรื่อยมา 3) กระสวนทางเดี่ยวขออุเพลงสุรินทราหู อัตราจังหวะสามชั้นสำนวนนี้ยังได้รับรางวัลชนะเลิศที่ 1 ระดับเหรียญทอง ทั้งในรอบรองชนะเลิศระดับภูมิภาคและระดับประเทศ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 62 พุทธศักราช 2556 อีกด้วย จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัยคัดเลือกบทเพลงนี้มาใช้สอนนิสิต

จากการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนเบื้องต้น (Pilot Study) พบว่า ถ้าผู้วิจัยใช้วิธีการสอนตามขนบวัฒนธรรมดนตรีไทยอย่างเคร่งครัดแต่อย่างเดียว คือ ใช้วิธีการ “ต่อมือ” นั้น จริงอยู่ที่ใน 1 ภาค การศึกษานิสิตสามารถเรียนรู้ทางเดี่ยวขออุเพลงสุรินทราหู สามชั้นได้ ทว่า ความซ้ำเร็วของนิสิตแต่ละคนในการจดจำ การประดิษฐ์เสียงตามนัยผู้ประพันธ์และการสำแดงศักยภาพ ล้วนขึ้นอยู่กับความสามารถด้านทักษะและพื้นฐานที่แน่นหนาแตกต่างกัน ทั้งนี้ สิ่งที่พบมากอีกประการคือ นิสิตไม่สามารถอธิบายโครงสร้างเพลงได้อย่างละเอียด ถี่ถ้วน ถ่องแท้ ถูกต้อง และไม่สามารถอธิบายหรือจำแนกเทคนิควิธีบรรเลงออกมาได้อย่างครบถ้วน จึงไม่สามารถฝึกปฏิบัติซ่อมเสริมตนเองขณะที่มีปัญหามากพร่องในประโยค ท่อน เที้ยว หรือทั้งเพลงได้อย่างถูกวิธี ในมิติของดนตรีศึกษา ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึง

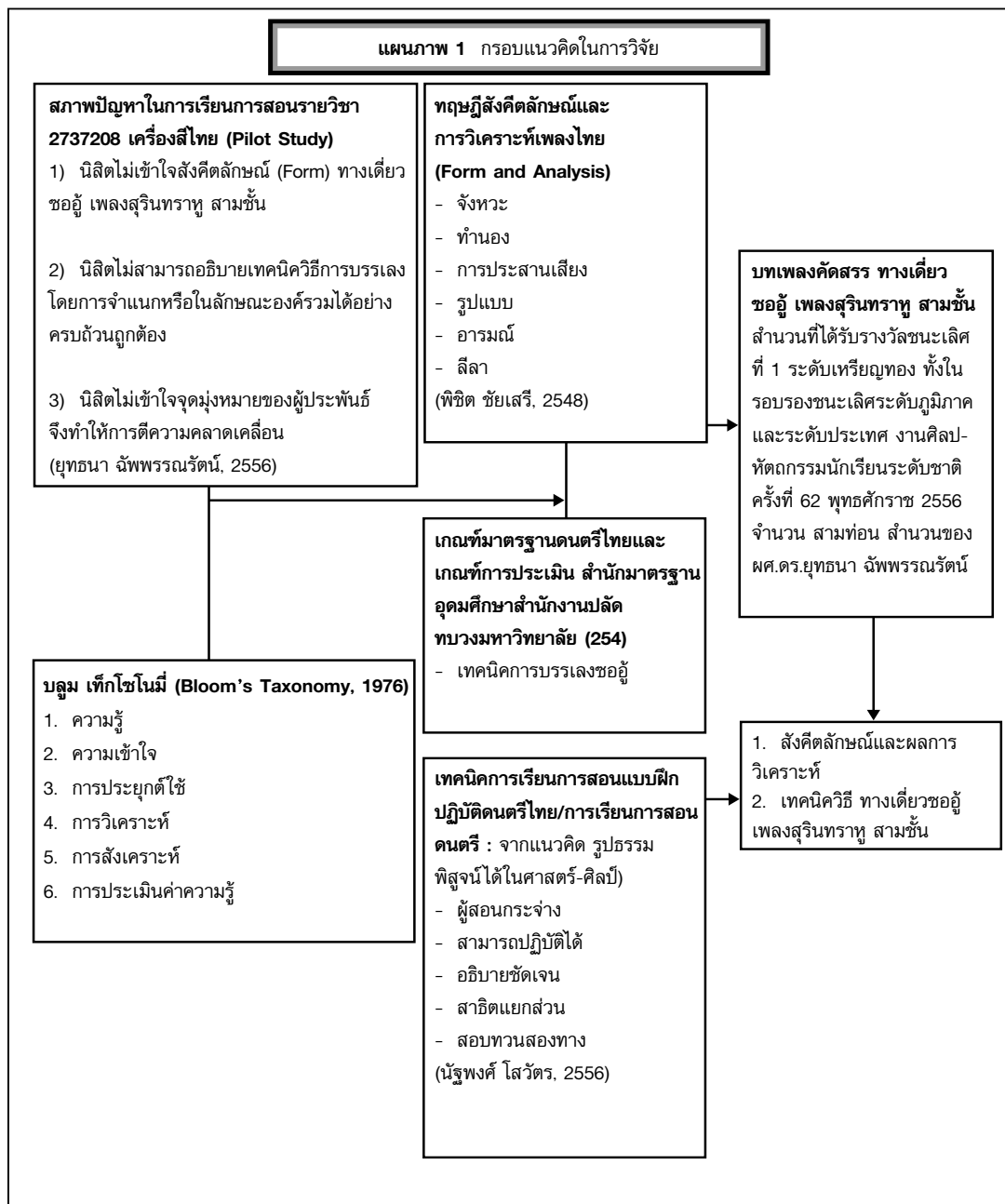
เป็นทางออกหนึ่งที่สำคัญ สำหรับการแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า ผลของการศึกษาจะสามารถนำไปใช้สอนนิสิตให้สามารถเข้าใจโครงสร้างและบริบทโดยรวมที่จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติต่อไปได้เป็นอย่างดีอีกทั้งการที่นิสิตเข้าใจเทคนิควิธีที่ปรากฏในทางเดี่ยวขออุเพลงสุรินทราหู สามชั้น ซึ่งเป็นบทเพลงคัดสรรสำหรับนิสิตรายวิชาเครื่องสีไทยอย่างครบถ้วนถูกต้อง จะสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียน การฝึกปฏิบัติทักษะแบบแยกส่วนหรือเรียงลำดับโดยรวมได้อย่างคล่องตัวและเต็มสมรรถนะตลอดจน ผลการศึกษาวิเคราะห์สาระยังสามารถนำไปบูรณาการการสอนและพัฒนาขึ้นเป็นเอกสารคำสอนรายวิชาเครื่องสีไทยและรายวิชาทักษะดนตรีไทย ชั้น 6-7 (ทักษะเพลงเดี่ยว) ได้ต่อไปอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. วิเคราะห์สังคัลลักษณ์บทเพลงคัดสรรสำหรับนิสิตรายวิชาเครื่องสีไทย กรณีศึกษาทางเดี่ยวขออุเพลงสุรินทราหู สามชั้น
2. วิเคราะห์เทคนิควิธีการบรรเลงที่ปรากฏในบทเพลงคัดสรรสำหรับนิสิตรายวิชาเครื่องสีไทย กรณีศึกษา ทางเดี่ยวขออุเพลงสุรินทราหู สามชั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิเคราะห์บทเพลงคัดสรรสำหรับนิสิตรายวิชาเครื่องสีไทย กรณีศึกษา ทางเดี่ยวขออุเพลงสุรินทราหู สามชั้นมีกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยดังแผนภาพต่อไปนี้

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา วิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ทางเดี่ยวขออยู่ เพลงสุรินทราหู สามชั้น สำนักของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์ ซึ่งได้รับรางวัลชนะเลิศที่ 1 ระดับเหรียญทอง ทั้งในรอบรองชนะเลิศระดับภูมิภาคและระดับประเทศ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 62 พุทธศักราช 2556

2. ขั้นตอนในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนออกเป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 สรุปประเด็นปัญหาของการศึกษา วิจัยเบื้องต้น (Pilot Study) ในรูปแบบของการอุปนัยมาแจกแจงและทบทวนประเด็นปัญหา เพื่อเตรียมนำไปใช้ในการพัฒนาโครงร่าง โดยการประมวลจากประสบการณ์สอนร่วมกับการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.2 นำผลที่ได้จากการการศึกษาวิจัยเบื้องต้น (Pilot Study) และการทบทวนวรรณกรรมไปใช้วางกรอบในการเขียนกรอบแนวคิด (Conceptual Framework)

2.3 กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกประชากร และกลุ่มตัวอย่างแบบ Probability Sampling โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.4 วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการ

2.4.1 ถอดทางเดี่ยวขออยู่เพลงสุรินทราหู

สามชั้น เป็นโน้ตไทยแบบ 8 ห้องเพลง

2.4.2 ถอดทำนองหลักเพลงสุรินทราหู สามชั้น เป็นโน้ตไทยแบบ 8 ห้องเพลง แบ่งมือซ้าย-ขวา 2 บรรทัด

2.5 พัฒนาและตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลโดยใช้กรอบแนวคิดของ พิชิต ชัยเสรี (2548) เรื่องสังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์

2.6 กำหนดวิธีวิเคราะห์ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของการวิจัย ผู้วิจัยเลือกใช้กรอบแนวคิดของ พิชิต ชัยเสรี (2548) เรื่องสังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์มาเป็นฐานหลักในการวิเคราะห์ทางเดี่ยวขออยู่เพลงสุรินทราหู สามชั้น ส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยเลือกใช้เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและเกณฑ์การประเมินสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2544) เป็นกรอบหลักในการวิเคราะห์

2.7 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับที่ 6 มาสรุปและอภิปรายผล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบบันทึกโน้ตไทยแบบ 8 ห้องเพลง ลักษณะบรรทัดเดียว และ 2 บรรทัด แบบแยกมือ

3.2 วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ใช้ แบบวิเคราะห์สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์เพลงไทย

3.3 วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ใช้ แบบวิเคราะห์เทคนิควิธีการบรรเลงขออยู่

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการอ่านวิเคราะห์แนวคิดแบบอุปนัย ร่วมกับ

การวิเคราะห์องค์ลักษณะตามองค์ประกอบเนื้อหา/สารคดีของ พิชิต ชัยเสรี (2548) และเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและเกณฑ์การประเมินสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2544) ตามขอบเขตหัวข้อที่กำหนดในรอบแนวคิดการวิจัย ในการอ่านและวิเคราะห์เป็นอันดับแรก จากนั้นจะทำการวิเคราะห์สร้างข้อสรุปย่อย และจึงสรุปรวมต่อไปซึ่งการรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

4.1 กำหนดหัวข้อเรื่องตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดการวิจัย ในที่นี้คือ

การวิเคราะห์องค์ลักษณะและเทคนิคบทเพลงคัตสรรสำหรับนิสิตรายวิชาเครื่องสีไทยกรณีศึกษา ทางเดี่ยวซอฮู้เพลงสุรินทร์ทราหู สามชั้น

4.2 ทำการอ่าน-วิเคราะห์โน้ต และทำการบันทึกข้อมูลย่อยๆ ตามเครื่องมือในข้อ 1.3

4.3 รวบรวมจัดหมวดหมู่ของข้อมูลย่อยโดยจำแนกเป็นประเด็น ประเภทและชนิดขององค์ประกอบข้อมูลย่อย 6 ด้าน ได้แก่ จังหวะ ทำนอง การประสานเสียง รูปแบบ อารมณ์และลีลา ตลอดจนจำนวนและสาระของเทคนิควิธีการบรรเลงซอฮู้ที่ปรากฏ

4.4 ทำการจัดระบบการวิเคราะห์ข้อมูลโดยลำดับภาพรวม โดยนำข้อมูลจากทุกส่วนมาจัดระบบการวิเคราะห์ เพื่อให้สะดวกในการอ่านวิเคราะห์ต่อไป ซึ่งเน้นเรื่ององค์ประกอบเนื้อหา/สารคดี และเทคนิควิธีการบรรเลงซอฮู้ที่เป็นลำดับขั้นเป็นสำคัญ

4.5 ดำเนินการตรวจสอบ ปรับแก้ และนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของการวิจัย ผู้วิจัยเลือกใช้กรอบองค์ประกอบเนื้อหาดนตรี/สารคดีของ พิชิต ชัยเสรี (2548) เรื่ององค์ลักษณะและการวิเคราะห์มาเป็นฐานหลักในการวิเคราะห์

5.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการวิจัย ผู้วิจัยเลือกใช้เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและเกณฑ์การประเมิน สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2544) เป็นกรอบหลักในการวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เรื่ององค์ลักษณะของบทเพลงคัตสรรทางเดี่ยวซอฮู้เพลงสุรินทร์ทราหู สามชั้น ซึ่งจำแนกตามองค์ประกอบของ พิชิต ชัยเสรี (2548) พบว่า 1) ด้านจังหวะ เชิงปริมาณ จังหวะฉิ่งใช้การบรรเลงฉิ่งในอัตราจังหวะสามชั้นในเที่ยวหวานและสองชั้นในเที่ยวเก็บ ส่วนเชิงคุณภาพ จังหวะหน้าทับใช้จังหวะหน้าทับปรบไก่ สามชั้น เป็นหลักในการบรรเลง 2) ทำนอง ในมิติของคุณภาพเสียงดัง-เบา ปรากฏตามวัตถุประสงค์การประดิษฐ์เสียงของผู้ประพันธ์ตลอดทั้งเพลงและในมิติของสำเนียง พบว่าเป็นเพลงไทยสำเนียงมอญ 3) การประสานเสียง พบว่า มีการประสานเสียงเฉพาะแนวดิ่งในทำนองหลักเท่านั้น และไม่พบการประสานเสียงในแนวนอนแต่อย่างใด 4) รูปแบบ ในมิติของแบบแผนการบรรเลง พบว่า เป็นไปตามขนบวัฒนธรรมเพลงเดี่ยวในกลุ่มเครื่องสาย คือ บรรเลงเที่ยวหวาน 1 เที่ยวเที่ยวเก็บ 1 เที่ยว ไล่เรียงทั้ง 3 ท่อน ส่วนในมิติ

ของแบบแผนท่วงทำนอง พบว่า เพลงนี้เป็นเพลง 3 ท่อน ท่อน 1 มี 3 จังหวะ ท่อน 2 และท่อน 3 มี ท่อนละ 4 จังหวะ เป็น Form แบบซ้ำท้าย AB/CB/DB กล่าวคือจะมีส่วนท้ายที่เหมือนกันทุกท่อน คือ ท่อนที่ 1 พบจังหวะที่ 3 ท่อนที่ 2 และ ท่อนที่ 3 พบในจังหวะที่ 4 ซึ่งมีทำนองเหมือนกัน สรุป ได้ว่าเพลงสุรินทราหูสามชั้น มีส่วนที่ซ้ำท้าย เหมือนกันทั้ง 3 ท่อนและพบอีกว่าในเที่ยวหวาน ของท่อนที่ 2 มีการประพันธ์สำนวนมอญที่ชัดเจน และเที่ยวหวานท่อนที่ 3 มีการประพันธ์เลียน สำนวนร้องคล้ายการว่าดอกสอดอกอยู่ ตลอด จน ก่อนที่จะหมดจังหวะหน้าทับ ยังมีการสอดอก สำนวนขี้ของพระสรเพลงสรวง (บัว กมลวาทิน) ที่ปรากฏอยู่ในทางเดี่ยวขออุ เพลง แหกมอญ สามชั้น ลงไปด้วย เนื่องด้วย วัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์ที่ต้องการปรับเปลี่ยน อารมณ์ภายหลังการเปลี่ยนแปลงทำนองร้อง โดย เป็นการให้สัญญาณว่า ต่อไปจะเป็นทางเก็บ และ จะส่งต่อไปยังแนวท่อนสุดท้ายที่ต้องการให้แตกต่างกว่า 2 ท่อนแรกและเร็วขึ้น ซึ่งสำนวนขี้ ดังกล่าวยังมีวัตถุประสงค์ในการ ตั้งแนว และส่ง ต่อไปยังทางเก็บต่อไป ส่วนในมิติด้านบันไดเสียง หรือทางเสียง พบว่า เพลงนี้มี 2 บันได/ทางเสียง คือ ทางเสียงกลางและทางเสียงขวา และใน มิติด้านการเปรียบเทียบลูกตกกระหว่างอัตรา จังหวะพบว่า มีทั้งตรงตามคู่ 8 กับทำนองหลัก และเป็นคู่ประสานอื่น ๆ โดยเจตนาของผู้ประพันธ์ ที่ต้องการสำแดงเทคนิควิธีในการประพันธ์เรียบ เรียง 5) อารมณ์ พบว่าเพลงนี้ ปรากฏศฤงคารส หรือรสรักหรืออารมณ์รัก และ 6) ลีลา พบว่า มีครบทั้ง 3 ลีลา คือ ลีลาชาติ สำนัก และศิลป์

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 พบว่า บทเพลงคัสดรสำหรับนิสิต รายวิชาเครื่องสีไทย กรณีศึกษา ทางเดี่ยวขออุ

เพลงสุรินทราหู สามชั้น ปรากฏเทคนิคการ บรรเลงขออุตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและ เกณฑ์การประเมินของ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2544) ดังนี้ คือ ประ สะบัดนิ้ว สะบัดคันทัก พรมนิ้วเปิด พรหม นิ้วปิด พรมนิ้วจาก ครันนิ้ว สีให้เสียงเบาหรือ ดังขึ้น สะอึก คงขยี้นิ้ว ขยี้คันทัก สีแผ่ว สีดัง รูด นิ้ว รวมทั้งสิ้น 15 วิธีการไม่พบเทคนิค 3 วิธีการ ได้แก่ นิ้วแอ่ การเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นเป็นคู่ห้า และการสีรว หากแต่พบเทคนิคเพิ่มเติมอีก 1 เทคนิค คือ การสีย้อยจังหวะ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เรื่องสังคีตลักษณะของทางเดี่ยวขออุเพลง สุรินทราหูสามชั้นนั้น ในส่วนของจังหวะ ทำนอง การประสานเสียง รูปแบบ (แบบแผนการบรรเลง) เป็นไปตามหลักวิชาการและขนบวัฒนธรรมทุก ประการ แต่ทว่า ในส่วนของ (แบบแผนท่วง ทำนอง) ในแง่ของการประพันธ์เพลงเดี่ยว จะ เห็นได้ว่าในเที่ยวหวานของท่อน 2 มีการประพันธ์ สำนวนมอญสอดอกแทรกเอาไว้

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับผลงานของคีตกวี ท่านอื่นในอดีตจะพบว่า มีความเหมือนในลักษณะ แนวคิดการประพันธ์ทางเดี่ยวขออุ เพลงแขกมอญ สามชั้นของ หลวงไพเราะเสียงซอ (อุ้น คุริยชีวิน) ซึ่งในเพลงแขกมอญนั้น ท่อนที่ 1 เที่ยวหวานมี การผูกสำนวนมอญ ฉายรูปอยู่ทั้งท่อน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในกลางท่อนจนจบกระสวนจังหวะและยังมี ระคนอยู่โดยทั่วไปทั้ง 3 ท่อนในเที่ยวหวาน

ผู้วิจัยในฐานะผู้ประพันธ์ด้วยมีเจตนาใช้แบบแผน ท่วงทำนองเช่นเดียวกันกับทางของหลวงไพเราะ เสียงซอ (อุ้น คุริยชีวิน) อีกทั้ง ในเที่ยวหวานท่อนที่

3 ที่ปรากฏว่ามีการสืบทอดทำนองร้องในประโยค
ร้องที่ว่า “คำ ๆ วันนี้ พี่จะไปแนบให้หน้าใจ” นั้น
มีความต้องการที่จะนำเสนอรูปแบบในเชิงนวัตศิลป์
ให้บังเกิดขึ้น เพราะโดยปกติ เพลงเดี่ยวประเภท
หน้าทับปรบไก่ สามชั้น 3 ท่อน ซึ่งได้แก่ สุรินทร์
ราหู สารถิ แคมมอญ ไม่เคยมีผู้ใดผูกสำนวน
เลียนเสียงร้องที่ชัดเจนยาวเต็มจังหวะหน้าทับแบบ
จงใจมาก่อน จะพบก็แต่ในเพลงประเภทลาลาที่
มีการว่าดอด้วยซอสามสาย ซอฮู้ ปี่ หรือซอ
เท่านั้น การกระทำเช่นนี้จึงเป็นลักษณะเฉพาะที่
ต้องการนำเสนอความเป็นจุดเด่นสำคัญของ
สำนวนนี้ ซึ่งแนวคิดนี้ของผู้วิจัยสอดคล้องกับ
แนวคิดของ พิชิต ชัยเสรี (2548) ในเรื่องของ
ลีลาที่เป็นในส่วนของ ลีลาประเภทศิลปินที่
ต้องการระบุด้วยสำนวนดังกล่าวให้เห็นเอกลักษณ์
บุคคล ต้องการให้ทราบว่าผู้ใดเป็นผู้ประพันธ์
โดยคาดหวังว่า จะมีการกล่าวถึงกันต่อไปในภาย
ภาคหน้า เมื่อทางเดี่ยวทางนี้ได้รับความนิยม
และแพร่หลายในสังคม เช่น “สุรินทร์ราหู ซอฮู้
ทางนี้ ท่อน 3 เขามีการสืบทอดทำนองร้อง คำ ๆ
วันนี้ฯ ด้วย ฯลฯ” ตลอดจน ก่อนที่จะหมด
จังหวะหน้าทับ ยังมีการสอดแทรกสำนวนขี้ของ
พระสรเพลงสรวง (บัว กมลวาทิน) ที่ปรากฏ
อยู่ในทางเดี่ยวซอฮู้ เพลงแคมมอญ สามชั้น ลง
ไปด้วย เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่ต้องการปรับ
เปลี่ยนอารมณ์ภายหลังการสืบทอดทำนองร้อง
โดยให้สัญญาณว่า ต่อไปจะเป็นทางเก็บ และจะ
ส่งต่อไปยังแนวท่อนสุดท้ายที่ต้องการให้แตกต่าง
กว่า 2 ท่อนแรกและเร็วขึ้น ซึ่งสำนวนขี้ดัง
กล่าวสามารถตั้งแนว ทำให้แนวขยับ และส่งต่อ
ไปยังทางเก็บได้อย่างลงตัวอีกด้วย จึงเป็นผลงาน
ที่เกิดขึ้นจากการประพันธ์ส่วนหนึ่งและเรียบ
เรียงจากต้นเค้าเดิมอีกส่วนหนึ่ง ผู้วิจัยจึงคิดว่า
บทเพลงคัสดรชั้นนี้ควรใช้คำว่า “ผลงานการ

ประพันธ์และเรียบเรียง” จึงจะเหมาะสม และ
ยังเป็นแนวคิดหลักที่สำคัญในการนำเอาไปใช้
อธิบายผู้เรียนต่อไปในอนาคตอีกด้วย เพื่อให้
ทราบถึงความเหมือนและความแตกต่างในเชิง
การประพันธ์ทางเดี่ยว เชิงโครงสร้างเพลงและ
เชิงการเรียนการสอนทักษะอีกด้วย

อีกทั้ง จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตาม
วัตถุประสงค์ข้อ 2 ที่พบว่า เทคนิคทางเดี่ยวซอฮู้
เพลงสุรินทร์ราหู สามชั้นนั้น พบเทคนิควิธีการ
สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและ
เกณฑ์การประเมินของสำนักงานมาตรฐาน
อุดมศึกษา สำนักปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2544)
จำนวน 15 วิธี ซึ่งมีความร่วมและความต่างกับ
งานวิจัยของ ศศินภา พูลทวีป (2556) ที่ได้
ศึกษาวิเคราะห์เดี่ยวซอฮู้ เพลงสุรินทร์ราหู สาม
ชั้น ทางครูวิเชียร จันทรเกษม เพราะเทคนิคที่
ปรากฏในงานวิจัยทั้ง 2 ชิ้นนี้ได้กำหนดขึ้นโดย
ชนบิชาการ จึงมีการเรียกชื่อเทคนิคตรงกันบ้าง
และต่างกันบ้าง แต่โดยนัยของนิยามมีความ
เหมือนกันอยู่ ตลอดจนมีข้อค้นพบตรงกันอีก
ประการหนึ่ง คือ เทคนิคบรรเลงย้ายไปอีกห้อง
เพลงหนึ่ง มีทั้งลูกตกเดิม หรือฝากลูกตก ในงาน
วิจัยของ ศศินภา พูลทวีป (2556) ใช้คำว่า “ย้าย
เสียง” แต่ผู้วิจัยใช้คำว่า “การสีย้อยจังหวะ” ซึ่ง
เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่ามีความหมายตรงกัน
อีกทั้ง ผู้วิจัยยังพบเทคนิคคำอื่น ๆ อีกด้วยใน
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ครวญ การ
กระทบเสียง การครั่นคั่นชัก การเอื้อนเสียง ฯลฯ
ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เทคนิคที่มีอยู่เดิมในเกณฑ์
มาตรฐานดนตรีไทยฯ ควรมีการพิจารณา ประชุม
หารือและเสนอให้มีการเพิ่มเติมต่อไปเพื่อความ
ครบถ้วนในเชิงวิชาการ

ส่วนเทคนิคนิ้วแฉ่ ที่ใช้นิ้วชี้แต่ละตรง ตำแหน่งรัดดอก และเลื่อนนิ้วลงมายังตำแหน่งของเสียงที่หนึ่งพร้อมกับเริ่มต้นลีด้วยคันชักออก และจบด้วยคันชักเข้านั้น มักพบในการบรรเลงซออู้และซอสามสายในการบรรเลงคลอ การขับร้อง จึงไม่เป็นสิ่งแปลกที่จะไม่พบในการบรรเลงเพลงเดี่ยวสุรินทราหู สามชั้นในงานวิจัยชิ้นนี้ เพราะเป็นคนละแบบแผนการบรรเลง รวมถึงเทคนิคการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นเป็นคู่ห้า และการสีรัว โดยปกติเทคนิคเหล่านี้จะปรากฏใน ทางเดี่ยวซอ ประเภทเพลงหน้าทับพิเศษและเพลงทยอย เช่น เพลงเชิดนอก เพลงกราวในและเพลงทยอยเดี่ยว ซึ่งมีความสอดคล้องและปรากฏให้เห็นอยู่แล้วในงานวิจัยของ สมภพ เขียวมณี (2555) เรื่องการวิเคราะห์เดี่ยวซออู้เพลงกราวในทางครูละเมียด จิตตเสวี งานของ ปทุมทิพย์ กาวิล (2548) เรื่องการวิเคราะห์เดี่ยวซออู้ เพลงกราวใน: กรณีศึกษาทางครูย่อย เกิดมงคล และของวราภรณ์ เชิดชู (2548) เรื่องการศึกษาเพลงทยอยเดี่ยวสำหรับซออู้ ของหลวงไพเราะเสียงซอ (อุ้น ดุริยชีวิน)

นอกจากนี้ จาก Bloom's Taxonomy (Bloom, 1976) ด้านทักษะพิสัย ทำให้ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า ผลการศึกษาครั้งนี้มีประโยชน์ยิ่ง ถ้าสามารถนำไปบูรณาการเชื่อมโยงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนทักษะซออู้ได้ดีต่อไปในอนาคต เพราะถ้าผู้สอนสามารถเป็นทักษะต้นแบบที่ดี มีความกระจำในตัวเองเพลงทั้งในเชิงสังคีตลักษณ์ เทคนิคและการปฏิบัติ เมื่อนำไปถ่ายทอดและสาธิตให้แก่ผู้เรียนก็สามารถนำไปสู่ความรู้ที่ถูกต้องแจ่มแจ้ง (พุทธิพิสัย) ทั้งในผู้สอนและผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการสร้างเจตคติที่ดีในการเรียนและการฝึกซ้อม (จิตพิสัย) และจะพัฒนาไปสู่ความ

สามารถในเชิงการบรรเลงที่สมบูรณ์ (ทักษะพิสัย) เต็มศักยภาพที่เป็นเป้าหมายสูงสุดในการเรียนการสอนรายวิชาทักษะต่อไป ซึ่งแนวคิดนี้ยังสอดคล้องและตรงกันกับแนวคิดของนัฐพงศ์ โสวัตร (2556) ที่ให้ทรรศนะว่าความสำเร็จในการบรรเลงรวมวง หรือการปรับวง หรือปฏิบัติทักษะให้ได้ถึงขีดความสามารถสูงสุดนั้น ต้องอาศัย “ศาสตร์และศิลป์” ร่วมกัน ต้องสามารถพิสูจน์ได้และทำให้เห็นในเชิงประจักษ์อย่างเป็นรูปธรรมได้อีกด้วยทั้งผู้สอนและผู้เรียน

อนึ่ง แนวคิดสำคัญของบลูม ด้านทักษะพิสัย (Bloom, 1976) นั้น เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ลงลึกไปอีกก็พบประโยชน์ที่ความสอดคล้องกันตามลำดับทั้ง 5 ชั้นอีกด้วย โดยเมื่อผู้สอนและผู้เรียนทำความเข้าใจและปฏิบัติให้ได้ตามแนวคิดนี้แล้ว น่าจะประสบผลสำเร็จในการเรียนการสอนทักษะซึ่งในลำดับแรก บลูมได้กล่าวถึงขั้นการรับรู้ คือ การให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้องและ/หรือเป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ ลำดับที่ 2 ได้แก่ การทำตามแบบ คือ พฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำเพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือสามารถปฏิบัติได้ตามข้อแนะนำในที่นี้คือผู้สอนต้องสามารถปฏิบัติทักษะการบรรเลงเดี่ยวให้คล่องแคล่ว ชำนาญ ได้อรรถรส สามารถบรรเลงเป็นต้นแบบที่ดีได้ และสามารถแนะนำเทคนิคต่างๆได้อย่างถูกต้องจึงจะนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลในลำดับที่ 3 ได้แก่ การหาความถูกต้อง คือ ความสามารถของพฤติกรรมในการปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น เมื่อผู้เรียนบรรเลงจนคล่องแล้วอาจไม่ต้องการเครื่องชี้แนะตลอดเวลา เมื่อผู้เรียนฝึกบรรเลงเข้าไปซ้ำมากก็จะพยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติและจดจำได้ด้วยตัวเอง ลำดับที่ 4

ได้แก่ การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง คือ หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบการฝึกที่เป็นลักษณะเฉพาะของตัวเองได้แล้วจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติทักษะหรือเทคนิคการบรรเลงที่ยากและซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอและลำดับสุดท้าย ได้แก่ การปฏิบัติได้อย่างธรรมชาติ คือ พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกฝนและฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง จนสามารถปฏิบัติทักษะการบรรเลงได้อย่างคล่องแคล่วไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติซึ่งถือเป็นความสามารถในการปฏิบัติระดับสูง ซึ่งจากแนวคิดทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยจึงเชื่อมั่นว่า หากนำมาบูรณาการให้ดีแล้ว จะเป็นหนทางสำคัญในการแก้ปัญหาเรื่องการเรียนการสอนรายวิชาทักษะได้ต่อไปในอนาคต ทั้งเรื่องความยาวของบทเพลง กระบวนการที่มีความซับซ้อน แตกต่างและค่อนข้างยากต่อการจดจำ ในบางจังหวะมีการขยี้และผูกกลอนสำเนียงภาษาแทรกไว้ เทียบหวานและเทียบเก็บ มีความเคลื่อนไหวของแนวที่จำเป็นต้องอาศัยความแม่นยำหรือการฝึกฝนมาก ต้องใช้เวลานานลงได้

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วยข้อจำกัดของเวลา ยังไม่ได้มีการในผลการวิจัยไปพัฒนาขึ้นเป็นแผนการจัดการเรียนรู้และทดลองใช้จริงกับผู้เรียนสมมุติฐานต่างๆ จึงเป็นการอนุมานในเชิงอุปนัยด้วยแนวคิดและทฤษฎีเท่านั้น ซึ่งในงานวิจัยของ

ยสพรรณ พันธะศรี (2551) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป วิชา Music Performing ดนตรีปฏิบัติที่เลือกเรียนดนตรีไทย (ซอฮู้) เรื่อง การปฏิบัติพื้นฐานซอฮู้ และของภาวดี บุญกาญจน์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนซอฮู้ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ล้วนแล้วแต่เป็นประจักษ์พยานว่า ถ้ามีการทดลองใช้ หรือหาประสิทธิภาพของสาระที่นำไปใช้สอน จะสามารถยืนยันและพิสูจน์สมมุติฐานได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ควรนำไปต่อยอดเพื่อตอบสมมุติฐานดังกล่าวต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปนอกจากประเด็นเรื่องการทดลองใช้แล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าหัวข้อที่ควรพัฒนาในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปมีดังนี้ คือ

1. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์หลังคัสดลักษณะ และเทคนิควิธีการบรรเลง บทเพลงเดี่ยวเครื่องมืองต่างๆ ตามลำดับชั้นของเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและเกณฑ์การประเมิน ของสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2544) เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาทักษะจะเป็นประโยชน์ยังสำหรับผู้สอนและผู้เรียนต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบหลังคัสดลักษณะ และเทคนิควิธีการบรรเลง ทางเดี่ยวซอฮู้ เพลงสุรินทราหู สามชั้น ร่วมกับสำนวนเดี่ยวทางอื่นๆ เพื่อความหลากหลายและกว้างขวางในเชิงวิชาการด้วย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- นัฐพงศ์ โสวัตร. (2556). *เทคนิคการเรียนการสอนแบบฝึกปฏิบัติดนตรีไทย/การเรียนการสอนดนตรี (จากแนวคิด รูปธรรม พิสูจน์ได้ ในศาสตร์-ศิลป์)*, 14 มิถุนายน.
- พิชิต ชัยพลเสรี. (2548). *สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์เพลงไทย*. บันทึกการบรรยายรายวิชาทฤษฎีดนตรีไทย หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปทุมทิพย์ กาวิล. (2548). *วิเคราะห์เดี่ยวซอด้วง เพลงกราวใน: กรณีศึกษาทางครูย่อย เกิดมงคล*. (ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวดี บุญกาญจน์. (2552). *การจัดการเรียนการสอนซอด้วงในวิทยาลัยนาฏศิลป์*. (ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ยสพรรณ พันธะศรี. (2551). *การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปวิชา Music Performing ดนตรีปฏิบัติที่เลือกเรียนดนตรีไทย (ซอด้วง) เรื่อง การปฏิบัติพื้นฐานซอด้วง*. เงินทุนวิจัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์. (2552). *เอกสารคำสอนรายวิชาเครื่องสีไทย: ซอด้วง*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอกสารอัดสำเนา.
- วราภรณ์ เชิดชู. (2548). *การศึกษาเพลงทยอยเดี่ยวสำหรับซอด้วง ทางครูหลวงไพเราะเสียงซอ (อุ่นดุริยางชีวิน)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิณภา พูลทวีป. (2556). *วิเคราะห์เดี่ยวซอด้วง เพลงสุรินทราหู สามชั้น ทางครูวีเชียร จันทรเกษม*. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2544) *เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและเกณฑ์การประเมิน*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- สมจิตร คำอัน. (2542). *ชุดการสอนปฏิบัติเครื่องสายไทย ในรายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 1 (ศ.028) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมภพ เขียวมณี. (2555). *การวิเคราะห์เดี่ยวซอด้วงเพลงกราวในทางครูละเมียด จิตตเสวี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.

ภาษาอังกฤษ

Furst, E. J. (1981). Bloom's taxonomy of educational objectives for the cognitive domain: Philosophical and educational issues. *Review of Educational Research*. 51(4): 441-453.

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา จัพพรรณรัตน์ อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล yootthanac2@hotmail.com

หมายเหตุ: ทุนวิจัย ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เงินทุนอุดหนุนโครงการวิจัย
ในชั้นเรียนประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2556.